

tis is steeds volgens hem slechts een symptoom, evenals de neuralgie en de spieraandoeningen en plaatselijke behandeling zonder meer is nooit voldoende. De groote verdienste van PEMBERTON als internist is tevens, dat hij in Amerika een der eersten was, die physische therapie bij chronisch rheuma methodisch en critisch toepaste en een groot deel van zijn eigen onderzoekingen hangen samen met het zoeken naar een verklaring, waarom physische therapie meermalen zoo'n gunstigen invloed heeft. Vandaar zijn onderzoekingen over den huidbloedsomloop.

Clinisch heeft dit werk zijn groote beteekenis door de nauwkeurige analyse van ongeveer 1100 gevallen van chronisch-rheumatische aandoeningen door PEMBERTON zorgvuldig onderzocht.

Niet in alles kan ik de opvatting van den schrijver deelen; de classificatie in atrophische of „proliferative” en hypertrophische of „degenerative” arthritis kan ik niet gelukkig noemen, evenmin als enkele andere mededeelingen in verband met nomenclatuur, classificatie, enz. Zijn belangwekkend onderzoek over den invloed van de suikertolerantie zal nog nadere contrôle noodig hebben. Dit alles zijn echter kleinigheden tegenover het zeer vele, dat de schrijver ons biedt. Het was een uitnemend denkbeeld, de verspreide artikelen, die meestal op eigen onderzoek en waarnemingen berusten om te werken en als boek uit te geven. Clinisch en meer wetenschappelijk is het reumavraagstuk een der moeilijkste, die wij kennen. PEMBERTON heeft ons op dit gebied een uiterst waardevolle bijdrage geleverd en het is mijn overtuiging, dat elk, die reeds studie maakte van dit onderwerp of diepere belangstelling voor het probleem van de rheumatische ziekten heeft, dit boek met groot genoegen en veel nut zal lezen.

J. VAN BREEMEN.

JOSE GUILLERMO LEWIS, *Por las Generaciones futuras*.
Panama 1929.

Deze publicatie bevat de vóórgeschiedenis, de documenten en de discussies aangaande de wetsvoorstellen, betrekking hebbend op „geneeskundig onderzoek voor het huwelijk” in de republiek Panama. Als gevolg van de groote verspreiding van venerische ziekten is in 1927—1928 een wetsvoorstel gedaan door dr. J. G. LEWIS, geneeskundige bij den politiedienst en afgevaardigde van het parlement. In 1929 is een antivenerische wet in eenigszins gewijzigden vorm aangenomen.

Het grootste gedeelte van het boek is aan opmerkingen en interviews van de pers gewijd en aan briefwisseling met verschillende collega's, die met naam en toenaam zijn afgedrukt. In een kromme wordt de beginnende daling aangetoond van het aantal positieve WASSERMANN-reacties in het hospitaal Santo Thomas, sedert de antivenerische wet in werking is getreden. Bij deze wet is een reglementeering ingevoerd. Dat de schrijver nog niet tevreden is, blijkt uit het eindwoord, waarin hij de bewoners van Panama aanspoort te ontwaken uit den slaap en minder onverschillig te staan tegenover de noodzakelijke maatregelen van sociale prophylaxis in hun jonge land.

M. A. VAN HERWERDEN.